

PLATFORM ZAMBIA

Verslag Zambiadag, zaterdag 13 april 2013 (10.00 tot 18.00 uur)

Locatie: Kargadoor, Oude Gracht 36, Utrecht

Aanwezig: 58 vertegenwoordigers van 23 kleinschalige particuliere initiatieven en 12 grote (professionele) organisaties, en 5 niet gebonden individuen, samen 63 personen.

Het evaluatie formulier is 26x ingevuld door 28 deelnemers (44%).

De gemiddelde beoordeling is in cursief vermeld.

1) Opening door Nelke van der Lans, voorzitter van de Werkgroep Zambia.

Na een hartelijk welkom aan alle aanwezigen, vertelt Nelke van de ontwikkelingen die tot deze Zambiadag leidden: omdat de ambassade in Lusaka zal sluiten door het Nederlandse beleid om Zambia te schrappen als hulpland, heeft een actieve groep -voortgekomen uit de laatste door BuZa georganiseerde Zambiadag van 2012- deze dag van 2013 voorbereid en tegelijkertijd de Werkgroep Zambia en diens website omgevormd tot Platform Zambia.

Voor deze dag hadden wij twee doelgroepen voor ogen:

- * De oorspronkelijk deelnemers van voorgaande Zambiadagen (vertegenwoordigers van alle organisaties die zich met Zambia bezig houden, meestal op vrijwillige basis).

- * De Zambianen in Nederland, die zich altijd buitengesloten voelden op de Zambiadagen.

Om deze redenen zijn zowel de voertaal als het programma aangepast. In het middagprogramma wordt bv praktische informatie door/voor Zambianen gegeven over koken op zonne-energie, import van textiel producten en toerisme.

De belangrijkste doelstelling zoals op voorgaande Zambiadagen blijft echter het netwerken met elkaar maar ook met donor organisaties als Wilde Ganzen en Cordaid. Verder zal als spreker een vertegenwoordiger van PUM optreden. Tenslotte zijn Frank Nagel van de Rabobank Development, Cornelius Nabayama van Zanaco en Lucy Engelen als voorzitter van de belangenbehartiger van Nederlandse PI's, Partin, uitgenodigd om te spreken.

Helaas is Carlijn Lubbinge (BUZA) verhinderd om uitleg te geven over de gevolgen van de sluiting van de Nederlandse ambassade voor zowel de Nederlanders in Zambia, voor de Nederlandse

Stichtingen die hun hulp richten op gemeenschappen in Zambia als voor bedrijven in Zambia die in het verleden hulp ontvingen via de ambassade in Lusaka. Dagvoorzitter Wim Goris zal haar taak zo goed mogelijk overnemen. *Dit programma onderdeel werd gewaardeerd met een gemiddelde van 7,9.*

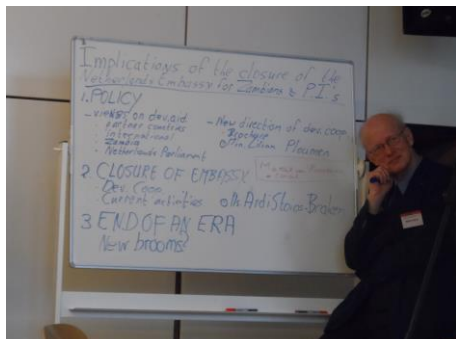
Nadat de aanwezige bestuursleden van de Werkgroep Zambia zijn voorgesteld, wordt de dag officieel geopend met het zingen van het Zambiaanse volkslied.

2) De gevolgen van de sluiting van de Nederlandse Ambassade voor Zambianen / Nederlandse PI's , door Wim Goris (lid Zambiadag commitee). Doordat Carlijn Lubbinge daags voor de Zambiadag af moest zeggen, heeft Wim Goris vrijwel de hele inleiding ontleend aan internet.

De vindplaatsen zijn in de tekst verwerkt:

* Het Beleid (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ontwikkelingssamenwerking) en de aanpak ontwikkelingssamenwerking worden hierin genoemd (onderverdeeld in partnerlanden-ontwikkelingssamenwerking en internationale –en ontwikkelings-samenwerking).

De resultaten over 2009-2010 voor Zambia van ontwikkelingssamenwerking zijn te lezen op www.rijksoverheid.nl/2011/09/07/resultaten-zambia/zambia-2009-2010-resultaatrapport-ambassade2.zip.

De nieuwe koers van ontwikkelingssamenwerking is te lezen in een brochure van 2-11-2011 en een memo van Minister Lilianne Ploumen:

www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersoonen/lilianne-ploumen. Hierin wordt aangegeven dat Buitenlandse Handel aan Ontwikkelingssamenwerking een kans biedt om te moderniseren. Onze zorg voor de allerarmsten en de aandacht voor onze handelsbelangen bepalen de internationale blik van het huidige kabinet.

* De sluiting van de Nederlandse ambassade heeft vooral voor de Zambianen gevolgen, door het effect op de ontwikkelingssamenwerking met Zambia in zijn totaal. De huidige activiteiten zullen hieronder lijden. Op dit moment is Mevrouw Ardi Stios - Braken belast met de lopende zaken totdat de definitieve naam van de honorair consul bekend is.

Het einde van een tijdperk met een ambassade in Lusaka wordt duidelijk verwoord door Marja Hinfelaar (www.cja-uk.org/2012/03/end-of-an-are-netherlands-embassy-to-close-down-in-zambia/):

“Whereas donors used to contribute 40 % of Zambia’s national budget, this has now reduced to 7 to 8 %, a low figure, especially compared to surrounding countries like Mozambique and Tanzania. The Zambian government’s decreasing dependence on traditional aid has had a direct impact on its relationship with donors. Traditional development cooperation is gradually losing its importance while Zambia is marketing itself more and more as a place for business and investment.”

Deze inleiding werd gemiddeld gewaardeerd met een cijfer 7,2.

3) Het strategische partnership tussen Rabobank Development en Zanaco en de rol van beide in de Zambiaanse economie, door Frank Nagel en Cornelius Nabayama.

Begin deze eeuw besloot de Rabobank hun kennis t.a.v. bankieren op het platteland ook in Afrika te gaan toepassen. In 2005 werd in Tanzania de eerste samenwerkingsovereenkomst gesloten met een lokale bank. Zambia volgde in 2007, waar de staatsbank Zambia National Commercial Bank werd geprivatiseerd.

Inmiddels is Zanaco de leidende bank in Zambia met een groot netwerk van vestigingen door het hele land. Toch is de bank betrekkelijk klein als je het vergelijkt met Nederland: heel Zanaco is in financiële termen kleiner dan de lokale vestiging van de Rabobank in Amsterdam.

Er is een hoge potentie in de Zambiaanse voedselindustrie en de landbouwsector. De kopermijnen veroorzaken een groot deel van de 3-6 % economische groei maar de welvaart is niet gelijk verdeeld over alle bevolkingsgroepen. De ontwikkeling van de Zambiaanse economie kenmerkt zich als volgt:

* De politieke omgeving is relatief stabiel en de economische groei momenteel 6,8 %. De inflatie is niet zo groot meer als in voorgaande jaren.

* De meerderheid van de economische initiatieven zou lokaal eigenaarschap moeten hebben.

Uit de zaal komen o.a. de volgende opmerkingen:

- * Een aanwezige heeft al een positieve ervaring met een verkregen lening voor een klein bedrijf.
- * Een ander meldt dat er nog erg veel papierwerk nodig is om een dergelijke lening aan te vragen en dat de wachttijd wel tot 6 weken op kan lopen. Ook een rekening openen is nog erg tijdrovend.

Bij dit punt kunnen sprekers melden dat de procedure met z.g. scorecards (zoals die al in Rwanda in gebruik zijn) zal worden geïntroduceerd in Zambia.

- * Op dit moment is het nog erg moeilijk om een lening in Zambia te verkrijgen tegen een betaalbare rente: de huidige rentevoet loopt nu vaak nog op tot 15%.

Het programma onderdeel werd met een gemiddeld cijfer van 7,3 gewaardeerd.

4) Presentatie van de vernieuwde website door Marnix Walters

Eind 2009 kwam er een eind aan de uitgave van de papieren Zambia Nieuwsbrief, die vier keer per jaar verscheen. De nieuwsbrief maakte plaats voor de digitale versie op de site werkgroepzambia.nl. Deze site, die ook door Marnix is gerealiseerd, kreeg een andere invulling. In de zomer van 2012 kwamen de organisatoren van de Zambiadag 2013 met het voorstel de website van de Werkgroep Zambia om te bouwen naar PlatformZambia. De nieuwe website zou het klankbord moeten worden van allen die op de een of andere wijze betrokken zijn bij samenwerking tussen Nederland en Zambia. Besloten werd, dat naast de artikelen met nieuws en achtergronden van Zambia ook informatie betreffende Stichtingen van Particulieren, die ontwikkelingswerk in Zambia verrichten, op de website geplaatst kan worden. Ook Zambianen die in Nederland en Nederlanders in Zambia wonen en werken, vrijwilligers die voor korte of langere tijd in Zambia verblijven, MKB en handelsondernemingen zouden op de website een klankbord kunnen vinden.

Inmiddels hebben zo'n 25 Particuliere Initiatieven zich ingeschreven. Zij staan vermeld op de betreffende sectie, waar zij ook op de kaart van Zambia zijn gezet. Wij hopen op een vruchtbare interactie tussen de diverse belanghebbenden en geïnteresseerden. Door de verschillende invalshoeken van de doelgroepen is het onze verwachting dat de website veel interessanter en levendiger zal worden dan voorheen. Belangstellenden die zich willen inzetten om publicaties aan te leveren, zowel incidenteel als structureel, kunnen zich aanmelden via het contactformulier dat zich opent wanneer op een van de

namen onder de knop 'contact' wordt geklikt. Dit alles is tot stand gekomen dank zij de inzet van Marnix, op vrijwillige basis. Dat was dubbel en dwars reden voor de dagvoorzitter om Marnix veel lof toe te zwaaien en hem te bedanken voor het geweldige werk dat hij voor Platform Zambia heeft verricht.

Zijn presentatie werd door de aanwezigen gemiddeld met een 7,3 beoordeeld.

5) Inleiding van Bert Trienen: PUM en het Midden en Klein bedrijf in Zambia.

De heer Trienen is als financieel expert twee keer op verzoek van Kubu Crafts in Livingstone geweest. Het meubelmakers bedrijf begon met eenvoudig gereedschap in een kleine loods in

Livingstone in 1997 met drie meubelmakers, nu heeft men 70 mensen in dienst, heeft men drie winkels in Livingstone en is de afzetmarkt inmiddels naar Lusaka (Manda Hill) uitgebreid. De heer Trienen vertelde met op de achtergrond een diashow, enthousiast over zijn ervaringen, en besloot zijn verhaal met enkele foto's op safari genomen.

PUM Netherlands senior experts (www.pum.nl) is een vrijwilligersorganisatie die op 24 april 1978 werd opgericht door werkgeversvereniging NCW, met steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Al 35 jaar adviseren zij bedrijven in ontwikkelingslanden en opkomende markten die geen commerciële consultants kunnen betalen. Daartoe koppelt PUM deze bedrijven aan Nederlandse professionals die hun jarenlange ervaring onbetaald willen overdragen. Dit doen zij tijdens korte missies (1-3 weken) en direct op de werkvloer. Zo stimuleren zij ondernemerschap, zelfredzaamheid en duurzame ontwikkeling van het midden- en kleinbedrijf ter plaatse.

De uit te zenden expert dient minimaal 50 jaar te zijn en over 30 jaar werkervaring te beschikken. Bij het bereiken van de leeftijd van 72 worden PUM-experts uitgeschreven.

Een aanvraag voor een expert kan zowel vanuit het ontwikkelingsland gedaan worden als vanuit Nederland, b.v. door een bestuurslid van een Stichting. PUM betaalt de reis- en medische kosten, de ontvangende organisatie dient voor vervoer in het gastland, voor huisvesting en maaltijden voor de expert tijdens zijn verblijf in Zambia te zorgen.

De presentatie van de heer Trienen werd met een 7,7 gewaardeerd.

Aanvulling:

De heer Evert Hoorweg (evert.hoorweg@pum.nl) is landencoördinator voor Zambia bij de PUM. In Zambia heeft PUM de volgende lokale vertegenwoordigers:

Kathelijn Smulders (Kitwe): kathelijn.smulders@pum.nl

Ingutu Mubita (Livingstone): ingutu.mubita@pum.nl

Carianne de Boer (Lusaka): carianne.de.boer@pum.nl

Etah Manda (Kasama): etah.manda@pum.nl

Tenso Kalala (Solwezi): tenso.kalala@pum.nl

6) Samenwerking, wat levert dat de individuele Stichting en zijn achterban in Zambia op?

Inleider Lucy Engelen is voorzitter van Partin, een laagdrempelige branche organisatie voor kleinschalige PI's. Er zijn zo'n 220 van de 5000 (?) actieve groepen bij aangesloten.

Partin beoogt kennisdeling, samenwerking, realiseren van concrete voordelen en belangenbehartiging in de algemene zin. Duidelijk zichtbare voordelen voor de bij Partin aangesloten Stichtingen zijn o.a.:

- * een punt meer bij subsidieaanvragen bij Wilde Ganzen
- * 20 % kortingen op trainingen en cursussen gehouden door Wilde Ganzen
- * 5 % korting op de rekening van de internationale transporteur Mission and Relief.
- * Collectieve projectaanvragen
- * enzovoort (zie ook http://www.partin.nl/fileadmin/user_upload/PDF/12-10-31_MEERWAARDE_DOCUMENT.pdf)

Minder zichtbaar -maar wel heel belangrijk - zijn de activiteiten m.b.t. de politieke lobby, publiciteit en de contacten met andere organisaties op het gebied van ontwikkelings-samenwerking.

In het kader van het convenant dat de overheid heeft gesloten met de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF) maakt Partin deel uit van het overleg dat gaande is over een

door de overheid gewenst nieuw validatiestelsel voor alle goede doelen in Nederland (groot en klein). Een nieuw keurmerk zou dan gekoppeld worden aan de ANBI status van ieder goed doel. Belangrijk is dat de belangen van de kleine organisaties worden gediend, die niet gebaat zijn met een duur of administratief belastend keurmerk. Partin bewaakt die belangen en pleit voor vrijstelling van keurmerk met behoud van ANBI-status (daarvoor in de plaats wellicht een registratie). (Zie ook My World nummer 2/juni 2013, blz 1.)

Registratie wordt in ieder geval al verplicht voor het behoud van de ANBI status. Door de belastingdienst wordt per ingang van 1 januari 2014 de eis gesteld dat ieder goed doel met een ANBI status een staat van baten en lasten en een beleidsplan online indient. Partin helpt de achterban die hier wat minder ervaren in is door het maken en beschikbaar stellen van templates (invulformulieren) met toelichting.

Door samen te werken wordt de invloed van de PI's op het gebied van ontwikkelings-samenwerking vergroot. Als we de bedragen die omgaan in de Partin achterban bij elkaar optellen, zijn we samen ongeveer de grootste organisatie op het gebied van ontwikkelings-samenwerking in Nederland. Als Partin verder groeit, kan de Nederlandse politiek niet meer om ons heen.

Voor 5 euro per maand kunnen goede doelen met een inschrijving bij de Kamer van Koophandel zich aansluiten bij Partin (zie www.partin.nl/aanmelden).

Dit programmaonderdeel werd gewaardeerd met een 7,5 gemiddeld.

7) Presentatie Integrated Solar Cooking door Petty Liseliwena - Heerebout

Petty vertelde over haar ervaringen met Integrated Solar Cooking. Zij introduceerde het systeem in haar woonomgeving in en rondom Mongu en gaf trainingen aan medewerkers van het Saint Francis' Hospital in Katete. Zij kwam in Nederland in contact met het systeem en volgde een training via Solar Cooking Nederland (www.solarcooking.nl). Deze Stichting werkt sinds 2004 in Oost Afrikaanse landen om duurzaam koken met de zon te implementeren, vooral in Uganda en Ethiopië maar in het verleden ook in Eritrea.

(Zie ook My World nummer 2/juni 2013, blz. 4.)

Het systeem bestaat uit een kartonnen opgevouwen halve cirkel die aan de binnenzijde beplakt is met aluminiumfolie. Hier wordt een zwart gemaakte kookpan in geplaatst. Men kan er allerlei soorten voedsel in bereiden: groenten, snel garende vleessoorten en zelfs nshima. Daarnaast wordt een hooimand gebruikt en kan een houtbesparend oventje gebruikt worden. Petty's man Hans heeft volgens hetzelfde model met behulp van afgekeurde aluminium platen uit drukkerijen een meer duurzame solar cook kit gemaakt. Om een productielijn in Zambia op te zetten, heeft Petty veel moeite moeten doen om grote platen karton (te beplakken met aluminiumfolie uit de sigarettenindustrie) in te kopen. Deze zijn slechts in de Copperbelt verkrijgbaar.

Op verzoek van de Stichting SFH -Medical Support Group heeft zij 2 weken training gegeven in Katete. Vervolgens is het systeem bij het familieverblijf van het SFH in de Oost Provincie van Zambia geïntroduceerd. Dit pilot project werd mede mogelijk gemaakt door Wilde Ganzen.

Op de website www.stfranchishospital-msg.nl kunt u meer lezen over de implementatie, de secretaris van de MSG kan evaluaties leveren.

De presentatie van Petty werd door de aanwezigen met een 7.4 beoordeeld.

8) Presentatie Tribal Textiles door Fridah Chishiba .

Fridah vertelde over Tribal Textiles (zie www.tribaltextiles.co.zm). Zij importeert de in de buurt van het Nationale Park South Luangwa bedrukte stoffen in Nederland. De netto opbrengst komt ten goede aan de lokale bevolking. Een foto van haar staat in het magazine My World, op blz 2 bij het artikel over de Zambiadag in Utrecht.

Haar presentatie werd met een 6.9 gewaardeerd.

Velen gaven via de enquête aan een presentatie van Zambianen zeer te waarderen, en dat men hoopt op een volgende Zambiadag meer over dergelijke initiatieven te mogen vernemen.

9) Presentatie Toerisme door Frederik Hengeveld.

Frederik kreeg een 8,0 voor zijn presentatie, een samenvatting daarvan volgt nog.

10) Terugkoppeling (beoordeling 7,3), Afspraken Zambiadag vlg jaar (beoordeling 8,0) en Netwerken (beoordeling 7,7)

Voor de mogelijkheid tot netwerken werd zeer gewaardeerd maar velen zouden op de volgende Zambiadag uitgebreider en meer gestroomlijnd willen netwerken middels groepsdiscussies waarin ervaringen uitgewisseld kunnen worden.

De geografische ligging (Utrecht, op loopafstand van het Centraal Station) werd door velen als zeer positief genoemd.

Volgend jaar wordt de Zambiadag door de Stichting Muli Shani (Overijssel) georganiseerd.

Dagvoorzitter Wim Goris eindigde het formele deel van de dag met de introductie van Chris C. Mbewe, First Secretary of the Embassy of the Republic of Zambia, die een groot deel van de dag heeft meegemaakt en hoopt op nauwere samenwerking van het Platform Zambia met de Zambiaanse ambassade. Wim spreekt de wens uit dat het stokje van de Nederlandse ambassade wordt overgenomen door de Zambiaanse ambassade en overhandigt als symboliek daarvan een traditionele Zambiaanse vegeer.

P.S.

My World nummer 2 van juni 2013 heeft op blz. 2 een verslag van de Zambiadag (met name van de presentatie van Lucy Engelen) gepubliceerd met de titel: "Virtueel Kantoor Delen".